

Geachte raadsleden van Nederland,

In de maand dat het definitieve Klimaatakkoord werd gepresenteerd besloot de VNG op 29 november aanstaande bijeen te komen voor een 'Buitengewone ALV' om te vergaderen over het voorliggende akkoord. Het is tijdens deze ALV dat wij als gemeenteraden in staat zijn de noodzakelijke veranderingen te eisen aan het gesloten akkoord en die kans moeten wij aangrijpen om nu daadwerkelijk sturing te kunnen geven. Als de VNG instemt met het huidige voorliggende Klimaatakkoord dan zal dit een negatief effect hebben op het vertrouwen van onze inwoners in de politiek, de besluitvorming en het klimaatbeleid.

Niet alleen is het gehele proces met de Klimaattafels zeer gesloten verlopen, maar er is ook duidelijk geen sprake geweest van een dialoog waarin alle partijen gehoord konden worden. Het Nederlandse polderen zou zich juist ten doel moeten stellen om de zoveel mogelijk geluiden uit de samenleving te bundelen en daarmee gezamenlijk tot een gedragen akkoord te komen. Deze doelstelling is bij voorbaat al teniet gedaan door het bij voorbaat buitensluiten van bepaalde verenigingen en organisaties. Dit is onacceptabel wanneer men daadwerkelijk van mening is *de samenleving* mee te willen nemen in het proces om Nederland energieneutraal te maken in 2050.

Volgens ons zijn hierbij zes hoofdonderwerpen in het bijzonder van belang:

- In verschillende gemeenten zal er een moment komen dat inwoners verplicht van het gas af moeten worden gehaald om de plannen van de transitievisie (het doel is om drie wijken voor 2030 gasvrij te maken per gemeente) te realiseren. Het is niet duidelijk aan welke voorwaarden precies voldaan moet worden en hoe de rechten van onze burgers zijn gewaarborgd. Het Rijk en VNG zullen een analyse maken, maar dit zal pas na de totstandkoming van het Klimaatakkoord gebeuren. Het is geen onredelijke eis om eerst op deze analyse te wachten alvorens onze goedkeuring aan deze plannen te geven. Inwoners afsluiten van het gas is een zeer rigoureuze maatregel en het moet eerst duidelijk worden in welke mate inspraak voor burgers gewaarborgd is. Het 'snel en efficiënt' willen uitrollen van warmtenetten kan ook ten koste gaan van een zorgvuldig afwegingsproces en ondermijnt het draagvlak.
- Het gasvrij maken van wijken ondermijnt het draagvlak van de transitie. Uit landelijke peilingen blijkt dat een groot deel van onze inwoners het van belang vindt dat er in elk geval iets gebeurt, maar dat het gasvrij maken van wijken op de minste steun kan rekenen. De plannen voor het gasvrij maken van wijken stuiten op grote weerstand omdat de ingrepen letterlijk achter de voordeur moeten plaatsvinden en in veel gevallen tot grote kostenposten leidt. De mogelijkheden om gas te vergroenen zijn daarentegen nog niet volledig uitgerold en in het buitenland worden nota bene nu pas gasleidingen aangelegd. Een belangrijk feit is ook dat de uitstoot door huishoudens relatief gezien veel lager is dan andere sectoren. Waarom zouden wij hier in deze mate de nadruk op willen leggen als dit de gehele transitie ondermijnt?

- In 2018 werd bekend dat 120 miljoen euro wordt gebruikt om 27 wijken in Nederland gasvrij te maken. Een fors bedrag, maar in de praktijk blijkt dit in bepaalde gevallen al niet genoeg te zijn om de onrendabele top te kunnen dekken. De ‘Proeftuin Aardgasvrije Wijken’ is van groot belang, want uit deze pilot kunnen waardevolle lessen worden getrokken en kan er op langere termijn gewerkt worden met schaalvergroting en projecten die wel rendabel zijn. Op dit moment zullen de inwoners die vallen onder de pilot echter het kind van de rekening zijn wanneer er in dit ‘leerproces’ fouten worden gemaakt. De gemeenten zouden zich moeten inspannen om meer middelen vanuit het Rijk ter beschikking te krijgen en daarmee geen significante stijging van de woonlasten te kunnen garanderen voor inwoners die vallen onder de Proeftuinen Aardgasvrije Wijken.
- Er is opgenomen dat bij de opstelling van de Warmtewet 2.0 meer duidelijkheid zal worden gegeven over de marktordening bij warmtenetten. Ook zullen mogelijk de Elektriciteitswet 1998 en Gaswet gewijzigd moeten worden. Uit de Kamerbrief van minister Wiebes blijkt dat de herziening van de Warmtewet op 1 januari 2022 in moet gaan en er op dit moment nog onduidelijkheid is hoe de toekomstige warmte- en gastarieven geregeld zullen zijn. Op dit moment zijn deze nog aan elkaar gekoppeld, maar het behoort tot de mogelijkheid om deze los te laten en de markt haar werk te laten doen. Als dit scenario daadwerkelijk doorgang vindt en warmtebedrijven meer ruimte krijgen om hun rendement op de warmtetarieven te verhogen, dan zijn onze inwoners daar de dupe van. Voordat u instemt met de maatregelen uit het Klimaatakkoord moet hier dan ook duidelijkheid over komen.
- Biomassa wordt nog steeds gezien als een acceptabele warmtebron, terwijl al langere tijd duidelijk is dat het gebruik maken van natuur, bomen, gewassen en landbouwgronden niet acceptabel wordt geacht. In een tijd waarin er terecht extra aandacht is voor de staat van onze natuur, is het geen juiste ontwikkeling dat zij gebruikt wordt als excuusmiddel om de duurzaamheidsdoelstellingen te halen. Het importeren van biomassa, om hier te kunnen verstoken, moet een halt worden toegevoerd.
- De lokale democratie komt nog meer onder druk te staan. Het Klimaatakkoord zal ervoor zorgen dat er nog meer taken van het Rijk op het bordje van gemeenten komen te liggen, terwijl zij hier vaak niet de tijd, kennis, slagkracht en middelen voor hebben. De delegatie naar intergemeentelijke samenwerkingen (zoals met de Regionale Energiestrategieën) zal uiteindelijk een verzwakking van de daadwerkelijke controle betekenen en ervoor zorgen dat het participatie- en inspraakproces juist van burgers verder weg komt te staan.

Wij kunnen de Buitengewone Algemene Ledenvergadering van de VNG op 29 november gebruiken om een statement te maken naar het Rijk op deze voor ons belangrijke thema's. Het is nu aan u, als gemeenteraadslid, om een krachtig signaal te geven aan de landelijke politiek en uw college met een duidelijke opdracht naar de ALV te sturen. Ik roep u dan ook op om de komende maand in uw gemeenteraad het onderwerp ter sprake te brengen en zo nodig uw college met een duidelijke opdracht op pad te sturen en de eerdergenoemde punten tijdens de buitengewone ALV ter sprake te brengen. Ook zou u kunnen overwegen in zijn geheel niet in

te stemmen met het Klimaatakkoord. Als deze houding door een meerderheid van de gemeenten gesteund wordt dan kunnen de noodzakelijke wijzigingen worden gerealiseerd en kan er toegewerkt worden naar een transparanter en zorgvuldiger proces. In het vervolg kan er meer aandacht worden gegeven aan klimaatadaptieve maatregelen en investeringen in veelbelovende innovaties. Het zal grotendeels de financiële en praktische zorgen van gemeenten en haar inwoners wegnemen.

Ik hoop dat u mijn brief ter overweging wilt nemen en de komende maand het onderwerp nadrukkelijk zal agenderen in uw gemeente.

Met vriendelijke groet,

Sonny Spek (Fractievoorzitter DURF)